

001	66	76	96	96	36	26	06	58	52	69	75	52	72	36	93	13	13	7	0
100	98	98	66	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	8

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja

Lauri Kontro

Toimituspäälliköt

Jussi Martikainen

Tiina Taipale

Lehtien jakelu on turvattava

Lehdistön taloudelliset vaikeudet ovat olleet laajana puheenaiheena. Kuinkas muuten, kukas kissan hännän nostaa, jos ei media itse.

Kokonaiskuva vaikeuksien syistä ja seurauksista on ollut kuitenkin hämärä. Kun maan suurin lehti joutuu ongelmiin väärinen liiketaloudellisten ratkaisujen takia, on se valtakunnan uutinen kaikilla kanavilla. Sen sijaan pienten maakuntalehtien kuolema ei kiinnosta muita kuin korkeintaan lehden lukijoita.

Kuva alan tilanteesta ei myöskään ole yhtenäinen. Mediakohussa on jäänyt huomaamatta, että monet lehdet voivat hyvin. Lukijansa ja ilmoittajansa säilyttäneitä lehtiä on erikoislehtien, paikallislehtien ja aikakauslehtien joukossa. Myös iltapäivälehdet ovat viime vuosina menestyneet.

Selvitysmies Tuomas Harpf on raportissaan valaissut tilannetta realistisesti. Viestinnän ja erityisesti lehdistön murros on monitahoinen asia.

Digitalisoituminen on muuttanut painetun viestinnän asemaa. Voi tietysti sanoa, että lehdistö on kokenut vain sen, mikä on tapahtunut muuallakin. Nokia on kaatunut ja paperiteollisuus sulkenut koneita. Rakennemuutos on kohdannut kaikkia elinkeinoja.

Paperilehden asema on heikentynyt, kun kuluttajat lukevat uutisia entistä enemmän verkosta. Kun suuri osa tarjonnasta on ollut verkossa ilmaista, lehdet ovat menettäneet tilaus- ja mainostuloja.

Lehtien tilausten arvonnalisävero oli aiemmin nolla. Kataisen hallitus nosti arvonnalisäveron kuitenkin samaan kuin kirjoilla ja lääkkeillä, eli kymmeneen prosenttiin.

Harpf toteaa, että arvonnalisäveron nostaminen sattui huoonon vaiheeseen, kun lehdistö yski vielä nopeasti edenneen digitalisoitumisen kanssa. Arvonnalisäverosta tulisin kannattaa kuitenkin lehdistön vaikeuksia syyttää. Alv on yhtiön tileissä läpilaskutuserä ja sen suurin vaikutus on se, että nostaa tilaushintoja.

Lehdistön suurin ongelma ei jatkossa olekaan verotus vaan jakelu. Selvitysmies puuttuu aivan oikein haja-asutusalueiden jakelujärjestelmän toimivuuteen.

Jakelusta vastaavan Itellan pääpainopiste on tällä hetkellä Venäjällä. Yhtiö on tehnyt mittavia investointeja varasto- ja logistiikkapalveluihin isossa naapurissa.

Venäjällä epäilemättä riittää varastoitavaa ja jaettavaa, mutta riskitöntä ei liiketoiminta siellä ole. Tähän selvitysmieskin ottaa kantaa

Rahaa maidosta

Meijeriyhtiö Valio on vahvassa iskussa. Viime vuosi oli sille useilla mittareilla ennätyskellinen – yhtiön liikevaihto nousi 2,029 miljardiin euroon ja tuottajille maksettu tilityshinta 47,5 senttiin maitolitralta.

Valio on maidontuottajien omistama yritys. Sen tärkein ja samalla ainoa tehtävä on huolethtia, että tuottajajomistajat saavat maidostaan parhaan mahdollisen hinnan. Tässä tehtävässä yrityksestä ei löydy juuri moitteen sijaa.

Maidossa virtaa myös raha. Tämä koskee tietysti kaikkea jalostusta, mutta yksin Valio tilitti osuuskuntien kautta viime vuonna tuottajille yli 900 miljoonaa euroa. Se on melkoinen peristysryyske maakuntien talouteen.

Maitomarkkinat poikkeavat selvästi muista maatalouden tuotemarkkinoista. Kun keskeinen jalostava yritys menestyy, ja sen lähtökohana on maksaa hyvää tuottajajaintaa, joutuvat myös muut toimimaan näillä ehdoilla.

Tuomas Harpf esittää hyvän sisällön ja jakelun tukemista.

epäsuorasti, kun kysyy, pitäisikö kotimaan jakelutoiminta erottaa paremmin omaksi toiminnakseen.

Harpf esittää lehdistön auttamiseksi useita määräraaikaisia toimia.

Arvonnalisävero tulisi puolittaa määräajaksi. Kun veron kertymä on nyt 80 miljoonaa euroa, syntyisi tästä 40 miljoonan euron verohyöty alalle. Suuret lehdet tietysti hyötyisivät eniten. Selvitysmies kuitenkin huomauttaa, että alhaisemman verokannan pitäisi heijastua hintoihin. Toisin sanoen, lehtien tilausmaksujen pitäisi aleta. Jos näin tapahtuisi, mitään verohyötyä ei myöskään tulisi. Aiemmat kokemukset alvin alentamisesta ovat osoittaneet, että hinnat eivät laske.

Harpf ehdottaa myös jakelutukea haja-asutusalueiden postinjakelulle. Ehdotus on kannattettava. Postin jakelujärjestelmä on osa yhteiskunnan infrastruktuuria, kuten rautatiet tai puhelinverkko. Eduskunta on edellyttänyt, että kirjepostia on jaettava viidesti viikossa. Siihen kyytiin mahtuvat myös sanomaa- ja aikakauslehdet.

Mielenkiintoinen uusi avaus on Harpf:n ehdotus innovaatiotuesta. Valtio tukisi uusia ratkaisuja, joita lehdet kehittäisivät sisältonsä parantamiseksi. Suomen tietotoimisto STT voisi olla keskus, jossa tehtäisiin yhteisiä, koko alaa hyödyttäviä projekteja.

On toivottavaa, että hallitus tarttuu selvitysmiehen esityksiin. Nämä esitykset ovat hyvin konkreettisia.

”Lehdistön suurin ongelma ei olekaan verotus vaan jakelun toimivuus.

”

Kilpailu maitotuotteissa on kiristynyt viime vuosina huomattavasti. Tämä koskee sekä tuontia että kotimaista tuotantoa. Valion tapaa hinnoitella tuotteitaan käsitellään parhaillaan markkinaoikeudessa.

On toivottavaa, että uudet maitosodat pystytttäisiin välttämään. Niiden kalleus on edelleen monen maidontuottajan muistissa vuosituhlannan vaihteesta. Epäterveen kilpailun rumat vaikutukset näkyvät parhaillaan kananmunamarkkinoilla.

Meijeriyritysten näkymiin vaikuttaa tällä hetkellä erityisesti kaksi asiaa: Venäjän markkinat ja EU-tason politiikkamuutokset.

Venäjän taloustaantumta sekä Ukrainan kriisiin liittyvät mahdolliset kaupan häiriöt saattavat leikata nopeastikin vientiä Venäjälle. Maidon tuotantokiintiöiden poistuminen voi myös johtaa epävakauteen markkinoilla.

Kotimaisen tuotannon menestys ja vakaat markkinat olisivat niin tuottajan kuin kuluttajankin etu.

VIERASYLIÖ

Työperäiset terveysongelmat kasautuvat maataloudessa

Maatalous on yksi riskialteimmista toimialoista työtaturmien esiintyvyyden suhteen. Myös ammattitaudit ja muut työperäiset sairaudet uhkaavat maatalousyrittäjien, lomittajien ja tiloille palkattujen työntekijöiden terveyttä.

Tutkimusten mukaan tapaturmat eivät jakaannu tasaisesti väestössä – osalle kertyy monenlaisia terveysongelmia selvästi enemmän kuin toisille. Maatalousyrittäjien toistuvista työperäisistä terveysongelmista on kuitenkin ollut vain vähän tietoa.

Tuoreen väitöstutkimuksen mukaan työtaturmat ja sairaudet sekä ammattitaudit sekä alentunut työkyky kasautuvat selvästi suomalaisten maatalousyrittäjien keskuudessa. Puolet työtaturmista korvataan kymmenesosalle ja puolet ammattitaudeista kolmelle prosentille maatalousyrittäjistä.

Karjatilallisilla yleensä ja erityisesti maidontuottajilla on kohonnut riski toistuviin työperäisiin terveysongelmiin, mutta missään tuotantosunnassa ei olla niiltä täysin turvassa.

Samaan aikaan yli kaksi viidesosaa maatalousyrittäjistä näyttää kykenevän työskentelemään vuosina – jopa vuosikymmeniä – ilman merkittäviä työperäisiä terveysongelmia.

Tapaturmat ja sairaudet riski työkyvyille
Työperäiset tai muut tapatur-

mat ja sairaudet ovat vahvasti yhteydessä alentuneeseen työkykyyn maidontuottajilla yleensä ja heistä erityisesti naisilla.

Alentuneen työkyvyn esiintyvyyys on jopa kymmenkertainen niillä maidontuottajilla, joilla on lääkärin diagnosoimia tapaturmia tai sairauksia verrattuna niihin, joilla diagnosoituja terveysongelmia ei ole.

Toistuvat lievät tai yksittäiset vakavat tapaturmat ja sairaudet sekä niistä aiheutuva työkyvyn heikentyminen voivat johtaa suuriin kustannuksiin, elämänlaadun merkittävään heikkenemiseen ja lopulta työkyvyttömyyseläkkeelle joutumiseen. Tämä voi pakottaa vaihtamaan tilan tuotantosuuntaa tai jopa lopettamaan maataloustuotannon.

Sekä lieviin että vakaviin työtaturmuriin ja ammattitauteihin liittyvät yleisimmin karjanhoitoon kuuluvat työt ja välitömät syyt. Rasittavat työliikkeet ja asennot karjanhoitotöissä ovat yhteydessä toistuviin ongelmiin erityisesti tuki- ja liikuntaelimissä. Suuri osa karjanhoitotöihin liittyvistä terveysongelmista on kuitenkin onneksi lieviä.

Vakavia työtaturmia sattuu suhteellisesti eniten viljailoilla sekä kasvinviljelytyöissä tilan tuotantosunnasta riippumatta.

Vakavia työtaturmia sattuu suhteellisesti eniten viljailoilla.

Työolosuhteiden kehittäminen tärkeää

Väitöstutkimuksessa tunnistettujen riskitekijöiden mukaan työperäisiä terveysongelmia on erityisesti pitkän työuran tehneiden, ikääntyvien karjatilallisten ja erityisesti maidontuottajien keskuudessa.

Viimeksi mainittujen kohdalla saatiin lisäksi viitteitä siitä, että riskiryhmiin kuuluvilla on korkeintaan keskipikoinen tilar ja kuormittavat työolosuhteet ainakin navetassa. Esimerkiksi rehunjakoa tai lypsyä keventävää tekniikkaa ei ole hankittu.

Tuotannon laajentaminen sekä sen myötä työympäristön ja -menetelmien kehittäminen puolestaan suojaavat työperäisiltä terveysongelmilta, mutta eivät toki poista riskejä täysin. Esimerkiksi kiireestä, väsymyksestä tai silkasta huolimattomuudesta johtuvia inhimillisiä virheitä sattuu joskus meistä jokaiselle, koska me emme ole robotteja.

Se ratkaisee, miten inhimillisten virheiden määrää kyetään vähentämään ja niiden seurauksia lieventämään.

Karjanhoitotyötä keventävän ja sujuvoittavan tekniikan hankkiminen sekä työtapojen kriittinen tarkastelu eivät ole suurien karjatilojen yksinoikeus, mutta se on niillä välttämätöntä. Kaikissa tuotantorakennuksissa niiden ikään ja karjamäärään katsomatta työtä kyetään ja sitä myös kannattaa helpottaa.

Korvattujen työtaturmien ja ammattitautien kokonais- ja suhteelliset määrät ovat laskeneet viime vuosina. Tämä on positiivista sekä maatalousyrittäjien itsensä että heidän vakuuttajansa kannalta.

Sen sijaan vakavien työtaturmien määrä ei ole juurikaan laskenut ja niiden suhteellinen määrä on jopa kasvanut viime vuosina, mitä voidaan pitää huolestuttavana. Trendeihin voidaan kuitenkin vaikuttaa harkituilla toimenpiteillä.

Räätälöityjä toimenpiteitä

Tunnistettuja riskitekijöitä ja suojelevia tekijöitä voidaan käyttää maatalousyrittäjien ryhmittelyyn terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimenpiteiden kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Vakuutusteknisiä toimenpiteitä ja eri tahojen antamia asiantuntijapalveluita kannattaa räätälöidä määriteltyjen kohderyhmien tarpeita vastaviksi. Esimerkiksi maatalousyrittäjien työterveyshuoltopalveluita antavat tahot voivat te-

roittaa työkalujaan näiden tietojen avulla.

Erityisesti niitä maatalousyrittäjiä tai -yrittäjäpariskuntia, joilla on toistuvia lieviä tai yksittäisiä mutta vakavia työperäisiä terveysongelmia, kannattaa lähestyä. Ajoissa tehty väliintulo voi katkaista tapaturmaketjun, joka voi muuten johtaa pysyvään työkyvyn menettämiseen ja pahimmillaan jopa ennenaikaiseen kuolemaan.

Erityisen tärkeää on puuttua tilanteeseen silloin, jos ”terveysongelmaisella” tilalla harkitaan sukupolvenvaihdosta.

On kaikkien etu, että viimeistään uusi polvi saa paremman eväät pitkään ja terveeseen työuraan.

Nykyisten ja tulevien maatalousyrittäjien sekä muiden maatalousalalla työskentelevien tietoisuutta työperäisistä terveysongelmista, niiden kasautumisesta ja torjunnasta tulee lisätä muun muassa alan ammatti- ja täydennyskoulutuksessa.

Maatalousyrittäjät arvostavat erityisesti kokemuseräistä tietoa työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvistä asioista. Tätä tietoa kannattaa hyödyntää.

Tärkeintä on torjua vakavia työtaturmia ja ammattitaujeja.

Jokainen haaveri on oppimisen palikka itselle ja myös muille.

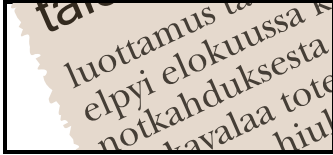
JANNE KARTTUNEN

Kirjoittaja työskentelee erikoistutkijana TTS Työtehoseurassa.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

Perusterveydessä piilee valuvika

Ilkka muistuttaa perusterveydenhuollon valuviasta vaikka erikoissairaanhoidon maksut kirotaan. Lehti ottaa kantaa kokoomuksen uuteen malliin. Keskustelu näyttää kääntyvän ennenaikaisiin vaaleihin sen sijaan, että sotella yritettäisiin ratkaista tasavertaisen terveydenhuollon saattavuutta koko maassa.

Rikkaassa kunnassa potilas voi saada monin verroin parempaa hoitoa kuin köyhässä, jossa yritetään tehdä välttämättömin.

Mahdollisuus järjestää kattavaa perusterveydenhuoltoa itsestänsi on pienillä kunnilla olematon. Työikäisten määrä vanhuksiin nähden on jo monessa kunnassa vinksallaan.

Hyvä perusterveydenhuolto on kaiken avain hoitopaikan kilometritäijäisyydestä huolimatta.

Valtiota perätään pelastamaan Talvivaara

Kainuun Sanomat haluaa valtion tuntevan vastuunsa, jolle kaivosyhtiö Talvivaara löydä markkinaehtoisia rahaa. Elinkeinministeri **Jan Vaapaavuoren** (Kok) luonn ehdinta kaivosyhtiö Talvivaarasta on lohdaton, mutta osuva: kaivosyhtiön tilanne on kriittinen.

Helmikuun lopussa julkistetusta selvitys Talvivaaran toiminnasta sisälsi pieniä toivonpikahduksia. Näyttää vahvasti siltä, että Talvivaara ei selviä ilman valtion apua.

Sijoittajien vakuuttaminen Talvivaaran nykyisessä tilanteessa on vähintäänkin vaikeaa. Valtion on tunnistettava vastuunsa, vaikka markkinaehtoisia rahaa ei irtaotisi.

Nyt puhutaan valtakunnallisesti sen kokoluokan asioista, ettei niillä voi silmiään ummistaa. vaikka ongelmakimppu sijaitsee Kainuun korvessa.

KOLUMNI: HEIKKI VUORELA

Jos EU-vaalit olisivat nyt

Miten kävisi, jos EU-vaalit olisivat nyt ja kansa äänestäisi tuoreimman kannatusmittauksen mukaan?

Taloustutkimuksen Ylelle tekemän mittauksen mukaan keskustaa kannattaa 22,8, kokoomusta 19,4, perussuomalaisia 16,9, sosiaalidemokraatteja 15,5, vihreitä 9, vasemmistoliittoa 7,7, ruotsalaisia 4,2, kristillisdemokraatteja 3,4 ja muita 1,1 prosenttia.

Suomen vaalijärjestelmän mukaan vaalissa listan, käytännössä puolueen, eniten ääniä saava ehdokas saa hyväkseen listan kaikki äänet, kakkonen puolet, kolmas kolmanneksen jne.

Jos kannatusmittauksen muuttaa EU-vaalin tulokseksi, keskustasta saisi 4 paikkaa (muutos +1), kokoomus 3, perussuomalaiset 2 (+1), SDP 2, vihreät 1 (–), vasemmistoliitto 1 (+1), RKP 0 (–) ja kristilliset 0 (–).

Keskustan neljäs paikka olisi viimeinen jaossaa oleva. Ensimmäisenä lisäpaikkaa hamuavat perussuomalaiset ja SDP.

Ei se niin mene. Ensinnäkin kannatusmittaus oli arvio noin 1,6 prosenttiyksikön tarkkuudella. Vaali kertoo aikanaan lopullisen tuloksen.

Viime EU-vaalissa parhaiten onnistuivat vihreät.

heikki.vuorela@maaseuduntulevaisuus.fi

Äänestäjän mieli voi muuttua ennen vaalipäivää 25. toukokuuta.

Toiseksi mittaus koski puolueiden kannatus-ta yleensä, ei nimenomaisesti EU-vaalia. Tosin suomalaiset äänestävät EU-vaalissa melko tarkkaan kuten eduskuntavaalissa. Eikä puolueidenkaan vaalikampanjoita ole aina erottanut eduskuntavaalikampanjasta.

Kolmanneksi vaaleissa yleensä ja EU-vaalissa erityisesti ratkaisee paljon se, kuin hyvin kukin puolue saa äänestäjensä ylös, ulos ja uurnille.

Viime EU-vaalissa parhaiten onnistuivat vihreät, RKP sekä perussuomalaisten ja kristillisten vaali liitto. Pahiten pettety vasemmistoliitto. Periaatteessa tuoreimman kannatusmittauksen ennustearvoa heikentää se, että vain 61 prosenttia kertoi suosikkipuolueensa. Toisaalta heitä oli siltikin todennäköisesti enemmän kuin vaaliuurnilla tavataan. EU-vaalin äänestysprosentti kotimaassa on parilla viime kerralla ollut noin 40, kun eduskunta- ja presidentinvaalissa se on ollut noin 70.

Eipäs luoda tappiomielialaa. Demokratialle

on aina tärkeää, että mahdollisimman moni äänestä. Tärkeää se on myös sekä EU:n että puolueiden imagoille.

EU:n edustuston Taloustutkimuksella teet-tämän kyselyn mukaan suomalaisista 62 prosenttia aikoo äänestää varmasti tai todennäköisesti.

Se olisi uusi EU-vaalin Suomen ennätys. 1996 kotimaan äänestysprosentti oli 60,3 – silloin EU-vaali oli kuntavaalin yhteydessä. Sen jälkeen prosentit ovat olleet 31,4, 41,1 ja 40,3. Koko EU:ssa äänestysprosentti on ollut korkeampi kuin Suomessa mutta aleneva, viimeksi 43.

Normaalien EU-vaalien ennätys voi syntyä, mutta kuntavaalien kylkiäisiin on vielä matkaa. Varmana äänestämistään pitäviä on 38 prosenttia. Kun siihen lisätään karkean nyrkkisäännön mukaan 10 prosenttia tai puolet todennäköisistä, päädytään 48–50 prosenttiin.

Olisi sekin huima luku, EU-vaalille. Viljelijöistä EU-vaaliuurnille lähtöä pitää täysin varmana 54 ja jökseenkin varmana 35 prosenttia, Gallup Elinarviketiedon Maaseudun Tulevaisuudelle tekemä kysely kertoo.